

Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi, Önemli Ve Gerekli Bir Girişimdi

« Bölgedeki sömürgeci bir geçmişe sahip olmayan Türk girişimcilerinin Batılı rakiplerine göre çok daha büyük şansı bulunuyor. Çünkü bizler doğal kaynakları alıp götürmenin değil, Afrika'da işlemeye yönelik işbirliği imkânlarının, ortak yatırımlar gerçekleştirilmenin, karşılıklı ticaret yapabilmenin peşindeyiz. Küresel Türk şirketleri için yeni ufuklara açılma zamanıdır. Afrika ve Türkiye, işbirliği içinde çok daha müreffeh yarınları birlikte yakalayabilir. »



M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), bağlı kuruluşu Dış Ekonomik İlişkiler Konseyi (DEİK) ile birlikte 18-20 Ağustos tarihlerinde İstanbul'da Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi'ni gerçekleştirdik ve yaklaşık elli Afrika ülkesinden gelen heyetleri ağırladık. Zirve kapsamında Türkiye-Afrika Ekonomik İşbirliği toplantısı da yapıldı ve bu toplantının sonucunda TOBB ile Afrika Ticaret Sanayi Ziraat ve Meslek Odaları Birliği arasında imzalanan bir anlaşmayla Türkiye-Afrika Odası'nın (TAC) kurulması kararlaştırıldı.

Peki, TOBB olarak niye böyle bir girişime ihtiyaç duyduk. Bir defa ülkemizin Afrika'ya ilgisi çok eskilere dayanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu zamanında, Kuzey Afrika ve Akdeniz, uzun bir süre barış ve huzuru yaşadı. Devletimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk genç bir subay iken Kuzey Afrika'da yabancı işgale karşı yerel halkla birlikte savaştı. Cezayir'de, Tunus'ta bağımsızlık için savaşanların ceplerinde bağımsızlık için örnek aldıkları Atatürk'ün resimlerinin bulunmasının, Somali'de yeni doğan kız çocuklarına İstanbul'un adının verilmesi, 1926 yılında Afrika'nın tek bağımsız ülkesi olan Etiyopya'nın başkenti Adis Ababa'ya elçilik açmış olmamız, Afrika ile olan güçlü ve tarihi ilişkilerimizi gösteriyor.

Biz tarihin hiçbir döneminde bu kıtanın sorunlarına uzak kalmadık. Somali'de görev yapan Birleşmiş Milletler Barış Gücü'ne asker gönderdik, bu güce komutanlık ettik. Ekonomik alanda ise müteahhitlerimiz Afrika'nın, özellikle Kuzey Afrika'nın yeniden imarına katkı sağladı. Afrika ile ilişkilerimizi güçlendirmek için 1998 yılında "Afrika Eylem Planı" uygulamaya konuldu. 2003 yılında "Afrika ile Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi" oluşturuldu. 2005 yılı Afrika'ya açılım yılı ilan edildi. Türkiye kıta ülkesi olmamasına rağmen Afrika Birliği'ne gözlemci üye olarak kabul edildi ve bu yıl içerisinde ise ülkemiz Afrika Birliği tarafından "stratejik ortak" ilan edildi.

Bugün Türk girişimcileri sadece kuzey Afrika'da değil, Nijerya'dan Tanzanya'ya, Nil'den Ümit Burnu'na kadar faaliyet gösteriyor. Bu yüzden hızla büyümekte olan Afrika ekonomilerinin geleceğinden pay alabilmek ve Afrika ile iktisadi entegrasyonumuzu güçlendirmek için bu zirveyi gerçekleştirerek, ilişkilerimizin kurumsal altyapısını güçlendirmeyi hedefledik.

Esasında Afrika'yı birkaç parçaya ayırıp bakmakta fayda var. Kıtanın kuzeyinde, Sahra çölünün üzerinde Arap ülkelerinden oluşan bir Akdeniz Afrikası var. En

altta ise Türkiye gibi bir yeni gelişen pazar ekonomisi olan Güney Afrika bulunuyor. Aradaysa yoksulluk ile zenginliğin bir arada var olduğu Sahra altı Afrika'nın ülkeleri var. Burada üç tür ülke var. İlk olarak, doğal kaynağa sahip olanlar mevcut. Petrol üreten bir dizi ülke var: Nijerya, Sudan gibi. İkinci olarak, istikrarlı bir biçimde büyüyen ülkeler grubu var. Üçüncüsü ise siyasi istikrarsızlık ve iç karışıklık içinde olan ülkeler var.

Yapılan bazı analizlerde Afrika, 1980'lerin Güney Doğu Asya'sına benzetiliyor. Bir tarafta dünyada açlık, yoksulluk ve salgın hastalıkların en yoğun görüldüğü ülkeler bulunuyor. Diğer taraftaysa yıllık ortalama büyüme oranları dünya ortalamasının altında kalmayan ülkeler var. Kısaca Afrika kabuğunu yırtmaya çalışıyor.

İşte böyle bir ortamda Afrika'ya gelen doğrudan yabancı yatırım tutarı da insani yardımları geçmeye başlıyor. Kıtada büyük bir altyapı yatırımları hamlesi göze çarpıyor. Sadece Sahra altı Afrika'ya 2007 yılında elli milyar dolar tutarında yabancı yatırım gitmiştir. Aslında gelen bu doğrudan yabancı yatırımların dağılımı ülkeler açısından bakıldığında son derece eşitsiz. Doğrudan yatırım çoğunlukla doğal kaynakların çıkartılmasına yönelik alanlara geliyor. Buradan en büyük payı yüzde 24 ile Nijerya, yüzde 18 ile Güney Afrika alıyor.

Ancak başta Çin olmak üzere herkesin odaklandığı bakış, bölgeye bir doğal kaynak deposu olarak bakmak şeklinde. Ama yatırımlarla birlikte refah da artınca bu yapı değişecek ve Afrika'nın gerçek potansiyeli ortaya çıkacak. Dolayısıyla Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi, girişimcilerimizin dikkatini dünyanın bu yeni rekabet alanına çektiği için önemli ve gerekli bir girişimdi. Türkiye'nin Afrika ile toplam ticareti son on yılda dört katına çıkarak 13 milyar dolara yükselmesine rağmen Afrika ülkelerinin toplam dış ticaretimizdeki payı halen yüzde 5 seviyesindedir.

Afrika ile ekonomik ilişkilerimizi artırmak için Türk ve Afrikalı işadamları arasında iletişimi geliştirmemiz gerekiyor. DEİK bünyesinde Kuzey Afrika'nın tüm ülkeleri ile kurduğumuz iş konseylerine ilaveten Sahra Altı Afrika ülkelerine açılım politikamız çerçevesinde son bir yıl içerisinde Sudan ve Etiyopya İş Konseylerini kurduk. Orta vadede diplomatik temsilciliğimiz bulunan tüm Afrika ülkeleri ile iş konseyi kurmayı planlıyoruz.

Tarımsal üretim, altyapı inşaatı, enerji, finansal hizmetler, sınaî yatırımlar, savunma sanayisi, turizm gibi alanlarda Türkiye olarak başarılı bir performansımız var ve bu alanlarda Afrika ülkelerinde iş yapmayı hedefliyoruz. Ayrıca ülkemize özgü ve dünya çapında başarılı bir model olarak kabul edilen Organize Sanayi Bölgesi kurma ve işletme kültürümüzü de paylaşmak istiyoruz. 13 milyar dolar dış ticaret hacmimizi beş yıl içinde elli milyar dolara yükseltmek istiyoruz.

Zirveye katılan İslam Kalkınma Bankası 2008-2012 döneminde Afrika'nın kalkınmasına yönelik özel bir program hazırlamış ve 4 milyar dolarlık kaynak ayırmıştır. Bu kaynakla özel sektör yatırımları, kamu-özel sektör ortaklığı ve yap-işlet-devret projeleri desteklenecektir.

Bölgedeki sömürgeci bir geçmişe sahip olmayan Türk girişimcilerinin Batılı rakiplerine göre çok daha büyük şansı bulunuyor. Çünkü bizler doğal kaynakları alıp götürmenin değil, Afrika'da işlemeye yönelik işbirliği imkânlarının, ortak yatırımlar gerçekleştirilmenin, karşılık ticaret yapabilmenin peşindeyiz. Küresel Türk şirketleri için yeni ufuklara açılma zamanıdır. Afrika ve Türkiye, işbirliği içinde çok daha müreffeh yarınları birlikte yakalayabilir.